



Handlingsplan för Äldrevänlig kommun i Upplands-Bro 1 juli 2024 – 1 juli 2027

Beslutad av kommunfullmäktige 12 juni 2024

Dnr: KS22/0648–6

Mustafa Latif

Projektledare för Äldrevänlig kommun



UPPLANDS-BRO
KOMMUN

1 Sammanfattning

Arbetet med att göra Upplands-Bro kommun mer äldrevänlig har sin grund i medlemskapet hos Världshälsoorganisationen (WHO), där varje medlem ska ta fram en handlingsplan. Genom att göra kommunen mer äldrevänlig gynnas inte bara äldre personer utan även andra invånare av de åtgärder som vidtas.

Som en del av kommunens övergripande strategi för att förbättra livskvaliteten för alla invånare i Upplands-Bro och samtidigt bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, har kommunen beslutat att fokusera på att skapa en mer äldreanpassad kommun.

Kommunen ansökte om medlemskap i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer och kommuner, vilket godkändes den 18 juli 2023. Forskare från olika delar av världen har identifierat strategier för att förbättra kommunens anpassning till äldre medborgare. Detta medlemskap öppnar upp för en omfattande dialog mellan kommunen och internationella forskare samt nationella medlemmar inom ämnet.

Målet är att utveckla en plan för att göra kommunen mer äldrevänlig på ett hållbart sätt och främja skapandet av en inkluderande och trygg miljö som tar hänsyn till alla åldersgrupper och funktionsnivåer. Detta inkluderar samarbete med pensionärsföreningar och andra relevanta grupper för att säkerställa att planen är väl avvägd och tar hänsyn till olika perspektiv och behov.

Handlingsplanen inkluderar valda aktiviteter för fyra fokusområden: social delaktighet, miljön utomhus och inom byggnader, medborgardeltagande och sysselsättning, kommunikation och information. Konkreta aktiviteter har utformats inom varje fokusområde för att främja äldres sociala delaktighet,

förbättra den fysiska miljön både utomhus och inom byggnader, öka medborgardeltagandet och främja sysselsättning samt förbättra kommunikationen och tillgången till information för äldre invånare.

Handlingsplanen gäller för perioden 1 juli 2024–1 juli 2027 och innefattar regelbunden rapportering och uppföljning av genomförda åtgärder. Det är det ansvariga kontorets uppgift att årligen rapportera under varje tertialrapport till projektledaren genom verktyg för budget- och verksamhetsuppföljning. Dessa rapporter sammanställs sedan av projektledaren för att möjliggöra vidare uppföljning av äldre- och omsorgsnämnden i Upplands-Bro

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	2
2	Handlingsplanens disposition.....	5
3	Inledning	6
4	Genomförande.....	7
4.1	Syftet med planen	8
4.2	Målet med planen.....	8
4.3	Uppdragsbeskrivning	8
4.4	Giltighetstid för handlingsplanen.....	8
5	Målgrupp.....	9
6	Bakgrund	10
7	WHO:s åtta riktlinjer för en äldrevänlig kommun	12
8	Agenda 2030	13
8.1	God hälsa och välbefinnande	14
8.2	Jämställdhet.....	14
8.3	Minskad ojämlikhet	15
8.4	Hållbara städer och samhällen	15
9	Metod.....	16
10	Åtgärder och aktiviteter för de fyra fokusområdena	18
10.1	Social delaktighet.....	18
10.2	Miljön utomhus och i byggnader	29
10.3	Medborgardeltagande och sysselsättning.....	43
10.4	Kommunikation och information.....	46
10.5	Planering och uppföljning för Äldrevänlig kommun.....	53
10.6	Vision 2040.....	54
10.7	Referenslista.....	55

2 Handlingsplanens disposition

Upplands-Bro kommun har valt att använda WHO:s ramverk och integrerat det med Agenda 2030 för att skapa en anpassad handlingsplan för kommunen. Kommunen strävar efter att tydligare främja äldreperspektivet och ersätter den tidigare äldreplanen med den nuvarande handlingsplanen. Fokus ligger på att främja ett meningsfullt och kvalitativt åldrande, med stöd av fyra hållbarhetsmål: 3 *God hälsa och välbefinnande*, 5 *Jämställdhet*, 10 *Minskad ojämlikhet* och 11 *Hållbara städer och samhällen*¹.

Handlingsplanen är uppdelad i två delar. Den första delen förklarar behoven som finns i Upplands-Bro med att bli en äldrevänlig kommun; och den andra delen förklarar på vilket sätt som kommunen kommer att arbeta för att nå målet med att bli en äldrevänlig kommun.

1

Första delen ger en övergripelig förklaring på behovet, syftet och anledningen till att bli en äldrevänlig kommun.

2

Den andra delen anger vilken riktning Upplands-Bro kommun väljer att arbeta utifrån. Där presenteras olika åtgärder och deras motiv, med förklaringar om hur de genomförs och hur de bidrar till att göra kommunen mer äldrevänlig. Ett gemensamt arbetssätt för arbetet framåt, vilket också ger tydliga uppföljningsrutiner och utvärdering i projektet. Det görs för att arbetet inte ska tappa det långsiktiga perspektivet och för att bekräfta att Upplands-Bro arbetar förebyggande.

¹ FN. Agenda 2030 och de globala målen. FN-info. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda2030-och-de-globala-malen/1>

3 Inledning

Världshälsoorganisationen publicerade år 2007 ett globalt utvecklingsarbete kallat "Age-friendly Cities and Communities", som blev en omfattande handbok för utvecklingen av äldrevänliga samhällen runt om i världen. Den handboken är bestående av åtta riktlinjer. Upplands-Bro kommun har tagit ett aktivt beslut att engagera sig i att bli en äldrevänlig kommun och strävar målmedvetet efter detta. Att bli en äldrevänlig kommun är en process som kräver kontinuerligt arbete över tid. Det handlar om att successivt implementera åtgärder och förändringar för att förbättra för äldre invånare och indirekt alla generationer.²

Flertalet länder med ökad levnadsstandard förväntas att ha en ökad andel äldre människor, det beror delvis på att förbättrade levnadsvillkor är alltmer vanliga. Det är därför viktigt för länder och städer att vidta åtgärder som reflekterar den demografiska utvecklingen och möter behoven hos den åldrande befolkningen³.

Enligt WHO innebär de demografiska förändringarna i världen en ökning av den äldre befolkningen jämfört med den yngre befolkningen. Dessa förändringar utgör utmaningar för hela världen och kräver att varje kommun och nation agerar strategiskt för att hantera dem på ett givande och hållbart sätt.⁴ Det finns flertalet andra exempel på städer och samhällen runt om i världen som arbetar förebyggande med att skapa flera äldrevänliga kommuner;

² World Health Organization. Global strategy and action plan on ageing and health. Geneva: World Health Organization; 2017. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

³ World Health Organization. Combatting ageism. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/demographic-change-and-healthy-ageing/combating-ageism>

⁴ WHO. (1 oktober 2022). "Ageing and Health". Hämtad från: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>

detta görs för att strategiskt kunna möta nuvarande och framtida behoven hos de äldre invånarna. WHO etablerade det globala nätverket för att främja städers arbete mot äldrevänlighet på grund av det globala åldrandet, vilket påverkar alla länders utveckling.

4 Genomförande

Denna handlingsplan bygger på en grundlig baslinjemätning som genomfördes. Baslinjemätningen genomfördes för att noggrant kunna identifiera de redan existerande styrkorna inom Upplands-Bro, de specifika behoven som behöver tillgodoses och de områden som behöver utvecklas och förbättras för att göra Upplands-Bro till en ännu mer äldrevänlig plats.

I samtliga delar av baslinjemätningen var de äldre invånarna delaktiga. Inom ramen för baslinjemätningen har 136 äldre personer aktivt bidragit genom att dela med sig av sina behov och ge synpunkter på olika sätt.

Teckenförklaring:	
KF= Kommunfullmäktige	KS= Kommunstyrelsen
KLK= kommunledningskontoret	SBK= samhällsbyggnadskontoret
UK= utbildningskontoret	KFN= kultur och fritidsnämnden
SN= socialnämnden	ÄON= äldre-och omsorgsnämnden
UBH=Upplands-Brohus	

4.1 Syftet med planen

Syftet med handlingsplanen är att samla, förtydliga och främja det äldreperspektivet inom samtliga verksamhetsområden inom kommunens olika enheter och verksamheter. Genom att konkretisera åtgärder och fastställa tydliga tidsramar syftar handlingsplanen även till att förbättra livsmiljön för äldre invånare.

4.2 Målet med planen

Målet är att utveckla en plan för att göra kommunen mer äldrevänlig på ett hållbart sätt och främja skapandet av en inkluderande och trygg miljö som tar hänsyn till alla åldersgrupper och funktionsnivåer

4.3 Uppdragsbeskrivning

Handlingsplanen har sin grund i medlemskapet hos WHO, där varje medlem ska ta fram en handlingsplan. Kommunfullmäktige fattade beslutet att Upplands-Bro ska bli en äldrevänlig kommun, den 9 juni 2021. Beslutet gick ut på att ge socialkontoret i uppdrag att skicka in en ansökan till WHO för äldrevänliga städer och kommuner. Detta uppdrag bygger på resultaten från baslinjemätningen som utfördes den 10 november 2022. Kommunstyrelsen har beslutat att planen ska utarbetas enligt WHO:s koncept för äldrevänliga städer och kommuner och i samarbete med kommunala kontoren och bolagen.

4.4 Giltighetstid för handlingsplanen

Handlingsplanen gäller för perioden 1 juli 2024-1 juli 2027.

5 Målgrupp

Den primära målgruppen är kontoren och bolagen inom Upplands-Bro kommun som direkt eller indirekt har en roll som påverkar kommunens äldre invånare. De äldre invånarna i Upplands-Bro utgör den sekundära målgruppen och kommer att dra direkt nytta av åtgärderna som kommunen genomför enligt handlingsplanen. Flera åtgärder bidrar till ett förbättrat samhälle för alla, även om de primärt gynnar de äldre invånarna

6 Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 9 juni 2021 att Upplands-Bro kommun skulle ansöka om medlemskap i WHO:s globala nätverk för åldersvänliga städer och samhällen (AFCC). Frågan väcktes något år tidigare utav alliansen genom ett ledamotsinitiativ. Socialkontoret fick i uppdrag att anställa en projektledare som har hållit i arbetet med ansökan och att ta fram kommunövergripande handlingsplanen med tillhörande aktiviteter. Projektledaren samarbetade med kommunens äldre för att genomföra baslinjemätningen, som startade den 5 oktober 2022 och avslutades den 30 november 2022.

Efter att baslinjemätningen sammanställdes, skickades ansökan om medlemskap till WHO in den 13 mars 2023. Efter granskning blev medlemskapet godkänt den 26 juli 2023. Arbetet med handlingsplanen påbörjades med samtliga kontor i Upplands-Bro, den 4 september 2023 och överlämnades till äldre- och omsorgsnämnden den 28 mars 2024 efter slutförandet.

Samtliga medlemmar i WHO:s nätverk har åtagit sig att följa ett specifikt tillvägagångssätt som är tydligt beskrivet i WHO:s dokument med titeln "Creating Age-friendly Environments in Europe: A Tool for Local Policy-Makers and Planners." Den process som används för att främja äldrevänlighet kan indelas i fyra distinkta faser.

1

För att främja äldrevänlighet inom kommunen inleds processen genom att engagera äldre och skapa en djupare förståelse för deras behov, erfarenheter och synpunkter. Detta uppnås genom att genomföra en omfattande baslinjemätning.

2

Utifrån den insamlade informationen i baslinjemätningen, i nära samarbete mellan olika sektorer och med bred representation, utvecklas en handlingsplan som innehåller konkreta åtgärder för att förbättra äldrevänligheten i kommunen.

3

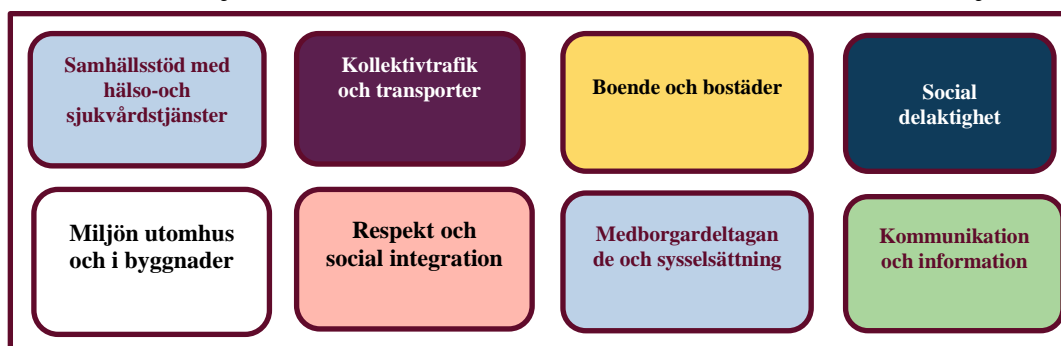
Handlingsplanen går sedan från ord till handling, och åtgärderna implementeras för att skapa verklig förändring och förbättring i kommunens äldrevänliga miljö.

4

Efter två år följs handlingsplanens framsteg upp och en omfattande utvärdering genomförs för att bedöma dess effektivitet och identifiera eventuella justeringar eller ytterligare åtgärder som kan behövas för att kontinuerligt förbättra äldrevänligheten i kommunen.

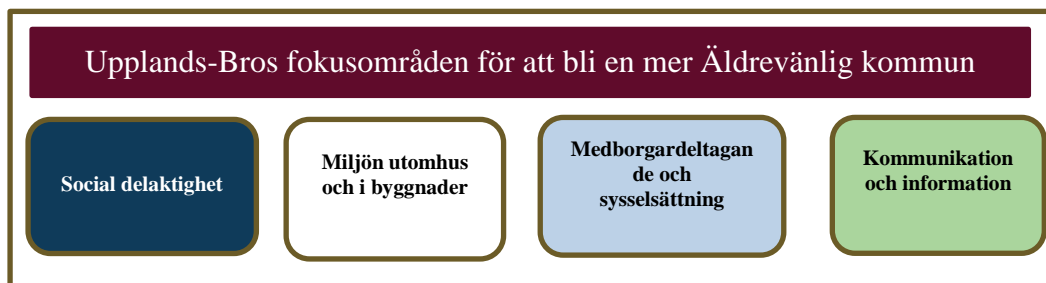
7 WHO:s åtta riktlinjer för en äldrevänlig kommun

De åtta riktlinjerna som WHO identifierade och etablerade år 2010 är följande:



Figur 1: Världshälsoorganisationens åtta riktlinjer för en Äldrevänlig kommun.

Upplands-Bro kommun har beslutat att etablera ett fokusområde som inkluderar följande fyra delområden:



Figur 2: Kommunens fokusområde för att utveckla en Äldrevänlig kommun.

Samtidigt kommer de resterande Age-friendly Cities and Communitys områdena (AFCC): "Samhällsstöd med hälso-och sjukvårdstjänster, Kollektivtrafik och transporter, Boende och bostäder" inte att uteslutas; dessa områden anses fortfarande vara viktiga för att främja en hälsosam och aktiv

åldrandeprocess i kommunen. Dock faller det primära ansvaret för dessa områden i huvudsak utanför kommunens ansvarsområde och mandat. Området ”*Respekt och social integration*” kommer inte att uteslutas, utan det kommer att integreras i fokusområdet ”*social delaktighet*”.

Genom att handlingsplanen inkluderar samtliga nämnder och bolag i Upplands-Bro kommun skapas en enhetlig och samordnad inriktning för kommunens utveckling under perioden 1 juli 2024–1 juli 2027.

8 Agenda 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan med 17 hållbarhetsmål för omställning till ett hållbart samhälle för människor, planeten och välståndet. Det som är unikt med Agenda 2030 är att målen är universella, vilket innebär att alla länder och städer bär ett gemensamt ansvar för genomförandet.⁵

Genom att göra kommunen äldrevänlig och genomföra åtgärderna i handlingsplanen kommer kommunen att bidra till att uppfylla flera viktiga globala mål, inklusive mål 3 och mål 5. Genom att skapa tillgängliga och trygga offentliga utrymmen och anläggningar för äldre, såsom parker och promenadvägar, främjar kommunen en aktiv livsstil för äldre invånare, vilket kan förbättra deras övergripande hälsa och välbefinnande enligt mål 3⁶. Dessutom, genom att säkerställa att äldre kvinnor och män har lika tillgång till dessa offentliga resurser och att de inkluderas i frågor som rör stadsplanering och samhällsutveckling, stöder kommunen principerna om jämställdhet och minskar därmed ojämlikheter enligt mål 5 och 10. Indirekt blir det även hållbar samhällsplanering för alla invånare enligt mål 11.

⁵ Globala målen. Om de globala målen. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>

⁶ Globala målen. Mål 3: Hälsa och välbefinnande. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/>

8.1 God hälsa och välbefinnande



God hälsa och välbefinnande är ett av målen som Upplands-Bro kommun kommer att ta ställning till för att förbättra äldre invånarnas livskvalitet och möjliggöra en aktiv ålderdom. För att minska hälsorisker och sjukdomar bland äldre syftar Agenda 2030 till att främja förebyggande åtgärder, vilket kan bidra till att äldre kan fortsätta bidra, vara aktiva och självständiga i samhället. Äldre invånare har rättigheter som behöver respekteras och skyddas, vilket även Agenda 2030 syftar på. Det innebär också att inkludera och uppmuntra social integration för att motverka åldersism. Genom att främja social integration och visa respekt bidrar Upplands-Bro kommun till en förbättrad livskvalitet och en mer aktiv ålderdom. Detta kan leda till en ökad inkludering av äldre i samhället.⁷

8.2 Jämställdhet



Agenda 2030 syftar till att främja jämställdhet och inkludering för kvinnor, vilket har en direkt koppling till äldre kvinnor då de historiskt sett har lidit av ojämlikhet och diskriminering under sin livstid. Agenda 2030 syftar även till att främja lika tillgång till arbete, utbildning, hälsa och politiskt deltagande för kvinnor i alla åldrar, vilket även inkluderar äldre kvinnor och deras rättigheter.⁸

⁷ Globala målen. Mål 3: Hälsa och välbefinnande. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/>

⁸ Globala målen. Mål 5: Jämställdhet. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-5-jamstalldhet/>

8.3 Minskad ojämlikhet



Äldre invånare kan vara särskilt såbara och bli påverkade av ekonomisk och social ojämlikhet. De som lever på en låg inkomst eller saknar tillgång till socialt skyddsnet kan särskilt bli drabbade. Agenda 2030 syftar till att främja sociala skyddsnet och en tillgänglig hälso- och sjukvård för äldre invånare, vilket i sin tur kan hjälpa till att minska ojämlikheterna. Genom att

Upplands-Bro kommun skapar ett samhälle, där äldre invånare får möjlighet att delta aktivt samt att äldres rättigheter respekteras och skyddas kan kommunen motverka social ojämlikhet.⁹

8.4 Hållbara städer och samhällen



Genom att främja hållbar stadsutveckling och samhällen syftar Agenda 2030 till att underlätta tillgången till gröna ytor, förbättrad kollektivtrafik och genom att minska miljöförstöring som i följd skapar klimatförändringar i världen. För de äldre invånarna i Upplands-Bro kan det innebära tillgång till tillgängliga och hållbara

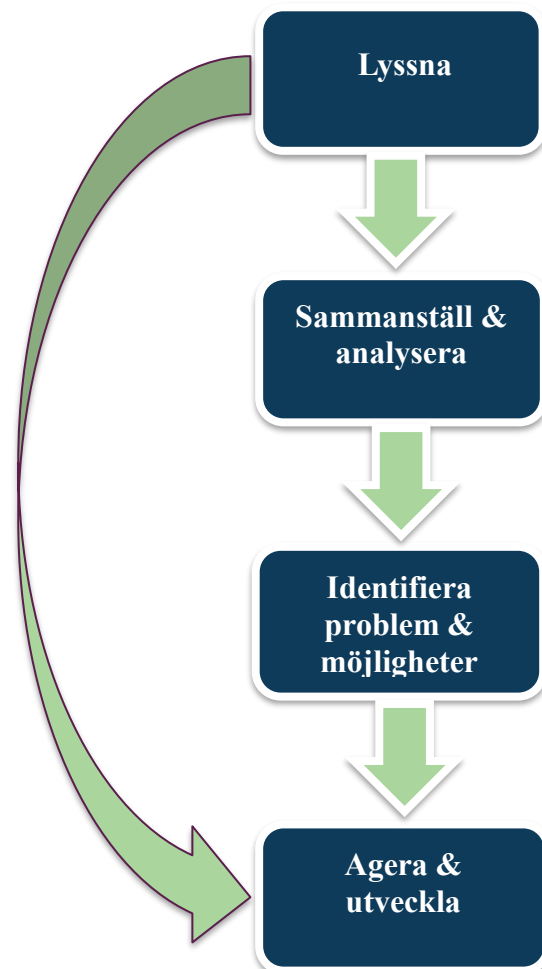
transportsystem som exempelvis kollektivtrafik och gång- och cykelvägar. Gröna ytor kan även ha positiva effekter på hälsa och välbefinnande där äldre personer kan dra nytta av. Det handlar också om att byggnader och det offentliga rummet anpassas mer efter äldre och funktionsnedsatta personers behov för att skapa mera tillgängliga platser.¹⁰

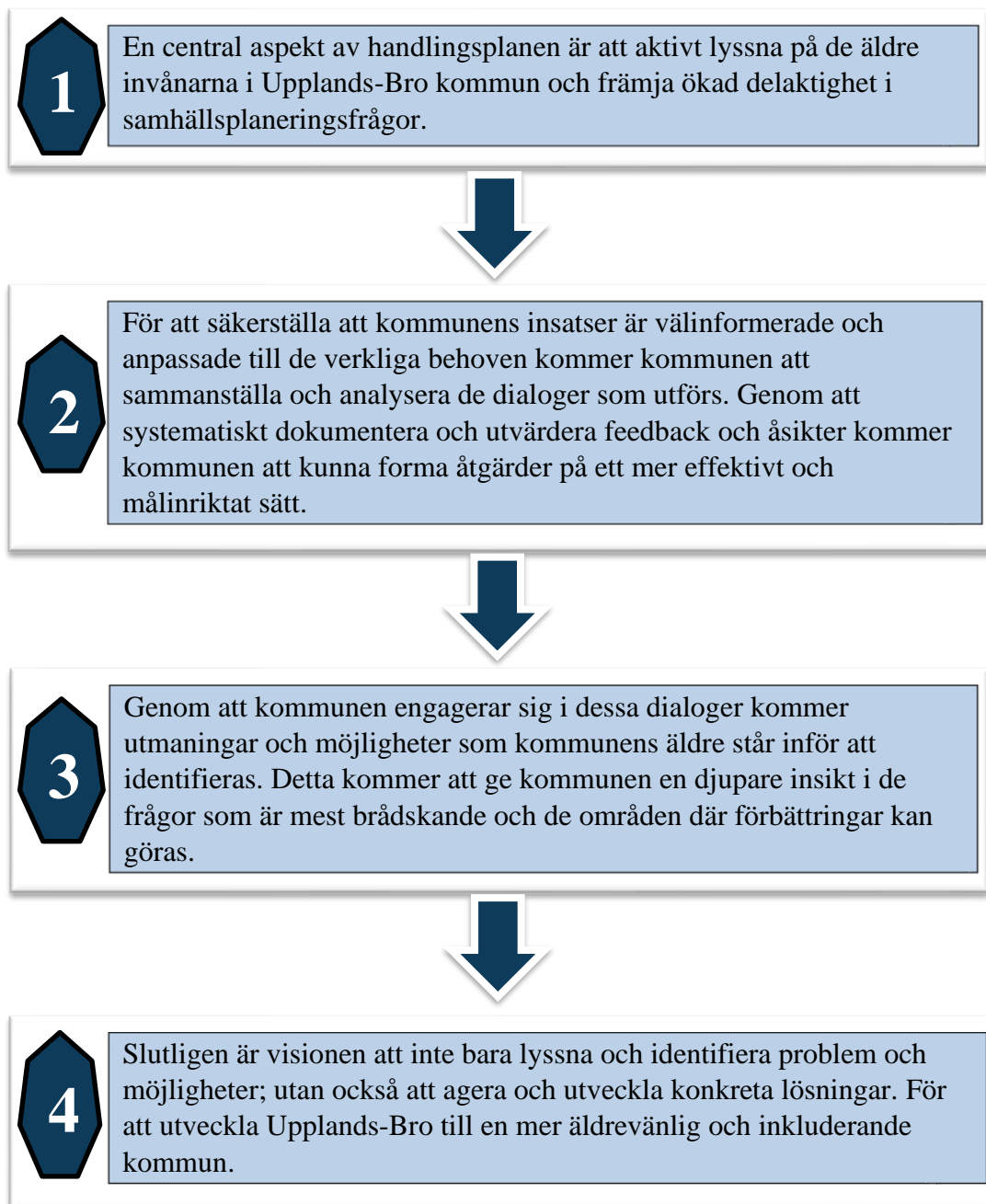
⁹ Globala målen. Mål 10: Minskad ojämlikhet. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-10-minskad-ojamlikhet/>

¹⁰ Globala målen. Mål 11: Hållbara städer och samhällen. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-11-hallbara-stader-och-samhallen/>

9 Metod

Upplands-Bro väljer att följa fyra grundprinciper för att bli en mer äldrevänlig kommun och agera utifrån dem för att tillgodose behoven i kommunen. Efter sammanställning och analys av insikter från äldre invånare, identifierar kommunen både utmaningar och möjligheter för att utveckla åtgärder som gör Upplands-Bro till en bättre plats att åldras på.





Figur 1: Figuren illustrerar hur Upplands-Bro arbetar med att tillgodose behoven för att bli en äldrevänlig kommun

10 Åtgärder och aktiviteter för de fyra fokusområdena

Åtgärderna i handlingsplanen är formulerade på ett övergripande sätt för att tydliggöra kommunens målsättningar samtidigt som de ger utrymme för flexibilitet och nyskapande vid genomförandet.

10.1 Social delaktighet

Ett av fokusområdena inom handlingsplanen är social delaktighet. Social delaktighet i en äldrevänlig kommun utifrån Upplands-Bros definition, innebär att äldre medborgare ges möjlighet att vara aktivt engagerade i samhället och att delta i olika sociala, kulturella och samhälleliga aktiviteter. Det handlar om att skapa en miljö där äldre personer känner sig inkluderade, respekterade och delaktiga i samhällslivet.

För en äldrevänlig Upplands-Bro kommun kommer social delaktighet inkludera följande åtgärder och initiativ:

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.1	Kommunen kommer att arrangera evenemanget "Bro och Kungsdagen" årligen och involvera äldre i planeringen och utvärderingen i den mån som är möjligt.	KFN	ÄON, KLK, SN, KFN	2024–2027

Varför:

Bro-och Kungsdagen är evenemang utomhus i kommunens centrala stadsdelar för att skapa socialintegration mellan invånarna i Upplands-Bro. Under dessa evenemang är det viktigt att involvera äldre i planeringen och utvärderingen, för att främja deras välbefinnande, inkludera deras perspektiv och erfarenheter, och skapa en mer inkluderande och äldrevänlig kommun.

Hur:

Genom att involvera äldre invånare i ett tidigt skede, ger kommunen dem möjlighet att dela sina åsikter och synpunkter, vilket är av stort värde för att forma deras deltagande i evenemangen. Det är lika viktigt att efter evenemangen genomföra utvärderingar tillsammans med de äldre invånarna för att bedöma om evenemangen följde planen och för att identifiera områden som kan förbättras inför kommande tillfällen.

Äldrevänligt:

Dessa evenemang bidrar till att skapa en äldrevänlig kommun genom att främja social integration mellan yngre och äldre generationer. Genom att inkludera äldre i planeringen och utvärderingen av

evenemangen uppfyller kommunen de tydliga önskemål som identifierades under baslinjemätningen.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.2	För att nå ut till äldre invånare som lever i ofrivillig ensamhet deltar kommunen i SAMSAS-projektet	ÄON	ÄON (förebyggandeenheten)	2023–2025

Varför: Många äldre personer som är i ofrivillig ensamhet känner sig ensamma och bortglömda, och genom projektet kan kommunen skapa möjligheter för dem att återfå en känsla av samhörighet och gemenskap. Dessutom kan projektet hjälpa till att bygga hälsosamma relationer bland de äldre. Att främja interaktion mellan äldre invånare kan gynna deras psykiska och emotionella välbefinnande. Det kan också leda till ökad aktivitet och engagemang i samhället.

Hur: För att nå äldre i Upplands-Bro som är i ofrivillig ensamhet är det viktigt att identifiera deras behov, samarbeta med föreningar för äldre, erbjuda anpassade aktiviteter och resurser, kommunicera effektivt, rekrytera och utbilda volontärer, löpande utvärdera och anpassa projektet, säkerställa nödvändiga resurser, samt dokumentera och rapportera resultat.

Äldrevänligt: Ett projekt för att nå ofrivilligt ensamma äldre i Upplands-Bro bidrar till en äldrevänlig kommun genom att öka social gemenskap, främja hälsa och aktivitet bland äldre, bevara och överföra kunskap.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.3	Projektet "Vinterrummet" är en pågående insats för att utveckla en gemensam samlingsplats.	KLK	KLK, SBK, (Omdaning-Bro)	2023–2024

Varför: Aktivitet "Vinterrummet" är av betydelse då det skapar en gemensam plats för invånarna, särskilt de äldre, att mötas och interagera. Det främjar social sammanhållning och förbättrar livskvaliteten för äldre invånare genom olika aktiviteter och evenemang. Dessutom möjliggör det utbyte av erfarenheter mellan generationer och stärker kommunens identitet.

Hur: För att kommunen ska göra en vintersamlingsplats tillgänglig för äldre måste kommunen se till att vägarna är fria från snö och is, ha bra belysning och tillgänglighet, planera vinteranpassade aktiviteter och evenemang samt kommunicera tydligt om möjligheterna till äldre invånare.

Äldrevänligt: En vinteranpassad samlingsplats bidrar till en äldrevänlig kommun genom att kommunen främjar social interaktion och delaktighet bland äldre och yngre. Genom att effektivt kommunicera om tillgängliga aktiviteter och möjligheter hjälper samlingsplatsen äldre invånare att vara väl informerade och engagerade i det lokala samhället.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.4	Kultur (för äldre)	KFN	ÄON, KFN, KLK	2023–2027

Varför: Kultur för äldre är en viktig aspekt av samhällslivet som bidrar till en meningsfull tillvaro och välbefinnande för äldre medborgare. Det innebär att tillhandahålla kulturella och konstnärliga möjligheter och aktiviteter som är anpassade till äldres intressen och behov. Det kan inkludera konserter, teaterföreläsningar, konstutställningar, musikaktiviteter, bokcirklar, dans och mycket mer. Kulturella evenemang och program för äldre främjar social interaktion, kreativitet och en känsla av samhörighet, och det är en viktig del av att skapa en inkluderande och berikande miljö för äldre invånare i samhället.

Hur: För att skapa kulturaktiviteter för äldre kommer Upplands-Bro samarbeta med lokala med konstnärer och organisationer. De kan anordna konserter, konstutställningar och andra evenemang som intresserar äldre. Det är viktigt att erbjuda tillgängliga platser och informera äldre om möjligheterna.

Äldrevänligt: Kultur för äldre bidrar till en äldrevänlig kommun genom att förbättra äldres livskvalitet, främja social sammanhållning, uppmuntra kreativitet, bevara kulturarvet, förbättra hälsa och skapa en inkluderande miljö för människor i alla åldrar att delta i samhället. Det är en viktig komponent för att göra kommunen mer äldrevänlig.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.5	Uppmärksamma Alzheimers dagen	ÄON	KFN, KLK, ÄON (förebyggande-enheten.)	2024–2027

Varför: Uppmärksamma Alzheimers dagen är viktigt för att öka medvetenheten om demenssjukdomar och deras påverkan på samhället. Det är ett sätt att sprida kunskap om demenssymptom, vårdmöjligheter och hur man kan ge stöd till personer som drabbats av demenssjukdomar. Genom sådana insatser kan stigma minskas och samhället kan bli mer inkluderande och stöttande för personer med demenssjukdomar och deras anhöriga.

Hur: Alzheimers dagen kan uppmärksammas genom att planera evenemang och samarbeta med lokala organisationer kommer Upplands-Bro att öka medvetenheten och minska stigma kring demenssjukdomar.

Äldrevänligt: Genom att öka medvetenheten om demenssjukdomar och erbjuda stöd och resurser skapar det en mer inkluderande och stödjande miljö för äldre med demens och deras anhöriga. Det främjar också en ökad förståelse och medkänsla i samhället och minskar stigma kring demenssjukdomar.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.6	Uppmärksamma internationella äldre dagen	ÄON	KFN, ÄON (förebyggande-enheten.)	2023–2027

Varför: Internationella äldredagen är viktig eftersom den ökar medvetenheten om äldres rättigheter, främjar äldre välfärd och hälsa, främjar förståelsen mellan olika generationer, och påminner om äldres engagemang i samhället. Dagen är en påminnelse om vikten av att behandla äldre med värdighet och respekt. Samtidigt som kommunen bekämpar ålderism som är en av de största utmaningarna hos WHO.

Hur: Internationella äldredagen firas 1 oktober genom offentliga evenemang, utbildning och medvetenhetshöjning, äldre ceremonier, frivilligarbete, mediauppmärksamhet och sociala medier.

Äldrevänligt: Firandet av Internationella äldredagen bidrar till en äldrevänlig kommun genom att öka medvetenheten om äldres rättigheter och behov, främja samhällsengagemang bland äldre, skapa respekt och inkludering, stödja äldres välbefinnande och bygga broar mellan generationer. Det skapar en miljö där människor i alla åldrar kan trivas och känna sig inkluderade.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.7	Träffpunktverksamhet	ÄON	KLK, ÄON (Förebyggande-enheten)	2024– 2027

Varför: Träffpunktverksamhet för äldre är nödvändig för att främja deras välbefinnande genom social samvaro och aktiviteter som stödjer fysisk och kognitiv hälsa. Genom gemenskap och delaktighet motverkar den ensamhet och depression, samtidigt som den fungerar som en resurs för stöd och information.

Hur: Upplands-Bro har befintliga träffpunktsverksamheter. Dessa verksamheter finns och utvecklas i samråd med kommunens äldre invånare.

Äldrevänligt: En träffpunktverksamhet för äldre bidrar till en äldrevänlig kommun genom att främja social gemenskap och minska risken för isolering. Genom att erbjuda anpassade fysiska och intellektuella aktiviteter stöds både fysisk och mental hälsa. Träffpunktverksamheten fungerar också som en informationskälla och stödplats för äldre, vilket skapar en tryggare och mer välinformerad äldre befolkning inom kommunen.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.8	Demensvän och minidemensvän	ÄON	ÄON (Förebyggande-enheten) och UK (förskola)	2024–2027

Varför: Demensvänner och minidemensvänner spelar en viktig roll genom att erbjuda socialt stöd och minska stigma kring demens. Dessa initiativ förbättrar livskvaliteten för personer med demens genom att främja interaktion och gemenskap. Samtidigt ger de även stöd åt anhöriga och ökar medvetenheten om utmaningarna som personer med demens och deras familjer står inför i samhället.

Hur: Genom att tillhandahålla 90 minuters utbildningar strävar kommunen efter att öka medvetenheten om demens bland både äldre och yngre generationer, inklusive invånare, tjänstemän och eventuellt politiker i kommunen.

Äldrevänligt: Demensvänner och minidemensvänner bidrar till en äldrevänlig kommun genom att öka förståelsen för demenssjukdomar och minska isolering. Genom socialt stöd och utbildning skapar de en inkluderande och empatisk samhällsmiljö för äldre invånare.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.9	Stjärnmärkt äldreomsorg	ÄON	KLK, ÄON (Förebyggande-enheten)	2023–2024

Varför: "Stjärnmärkt" är en viktig utbildningsmodell för att främja personcentrerat arbete inom äldreomsorgen. Den ger personalen nödvändiga verktyg och kunskaper för att anpassa vården efter individens behov och önskemål.

Hur: När minst 80 procent av medarbetarna har genomfört de fyra utbildningsstegen och arbetsplatsen aktivt tillämpar utbildningsmodellens intentioner, tilldelas den utmärkelsen "Stjärnmärkt". Stjärnmärkningen omprövas årligen för att säkerställa fortsatt överensstämmelse med modellens krav och principer.

Äldrevänligt: Genom att införa utbildningsmodellen "Stjärnmärkt" inom äldreomsorgen främjas en äldrevänlig kommun genom personcentrerat arbete och högkvalitativ vård. Det ökar medvetenheten om äldre frågor och skapar en kultur som värnar om äldres välbefinnande och värdighet.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.10	Trygghetsbostäder	UBH	KLK, ÄON, UBH	2024–2027

Varför: Många äldre människor behöver tillgängliga bostäder och/eller ökad möjlighet till sociala kontakter för att kunna trivas och leva ett självständigt och aktivt liv. Detta kan vara särskilt viktigt för äldre som kanske inte längre har möjlighet att bo kvar hemma på grund av olika omständigheter, såsom hälsoproblem eller social isolering.

Hur: För att möta detta behov är det viktigt att skapa fler platser i trygghetsboenden där äldre kan bo i en trygg och säker miljö samtidigt som de har tillgång till sociala aktiviteter. Detta kan innebära att utöka befintliga lokaler och förbättra befintliga boenden för att öka tillgängligheten och kapaciteten.

Äldrevänligt: Genom att skapa fler platser i trygghetsboenden som erbjuder närhet till service och möjligheter till social samvaro kan kommunen skapa en mer äldrevänlig miljö. Dessa bostäder bör vara utformade med hänsyn till äldres behov, såsom tillgänglighet för personer med begränsad rörlighet och möjligheter till gemensamma aktiviteter och samvaro. Detta bidrar till att främja en ökad livskvalitet och välbefinnande för äldre invånare.

10.2 Miljön utomhus och i byggnader

Ett av fokusområdena inom handlingsplanen är miljön utomhus och i byggnader. Det innebär enligt Upplands-Bros definition att skapa en fysisk och arkitektonisk miljö som är äldrevänlig. Det handlar om att säkerställa tillgänglighet, säkerhet och välbefinnande för äldre medborgare, både utomhus och inomhus. Det inkluderar att anpassa trottoarer, byggnader och offentliga platser för att möta äldres specifika behov, som exempelvis rullstolsåtkomst, tillgänglighetsanpassningar och god belysning. En äldrevänlig miljö är grundläggande för att främja äldres välbefinnande och oberoende i samhället.

För en äldrevänlig Upplands-Bro kommun kommer miljön utomhus och i byggnader för äldre inkludera följande åtgärder och initiativ:

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.1	Äldreperspektivet kommer att införas tydligare för Omdaning av Bro.	SBK	ÄON, SBK (Gata och park), KLK (Omdaning-Bro)	2024–2027

Varför: För att minska brottslighet och skapa en tryggare stadsdel kommer en omgestaltning av Bro centrum att genomföras. Denna omgestaltning syftar till att förbättra både fysiska och sociala aspekter av området, inklusive infrastruktur, belysning, grönområden och samhällsengagemang. Detta projekt är en del av en övergripande strategi för att främja en sund och säker stadsutveckling, där invånarnas välmående och trygghet står i fokus.

Hur: Genom en bred och aktiv samverkan med såväl interna som externa aktörer i kommunen, och genom en kontinuerlig dialog med kommuninvånarna, inklusive de äldre, kommer Bro centrum att omdanas.

Äldrevänligt: Genom bred samverkan med interna och externa aktörer i kommunen och en dialog med kommuninvånarna, inklusive de äldre, bidrar omgestaltningen av Bro centrum till en äldrevänlig kommun. Det främjar äldres delaktighet, ökad tillgänglighet, trygghet, inkludering och förbättrad livskvalitet.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.2	Kommunen kommer att planera fler sittplatser i form av bänkar och underhålla de befintliga bänkarna i samråd med äldre.	SBK	SBK, ÄON, KLK	2024–2027

Varför: Fler sittplatser är fördelaktiga för alla invånare, specifikt de äldre. De ger en plats att vila, främjar social interaktion, ökar tillgängligheten och möjliggör utomhusaktiviteter, samtidigt som de låter människor njuta av sin omgivning.

Hur: Genom att börja med att samråda med äldre invånarna för att förstå deras behov och preferenser när det gäller placering och utformning av bänkarna. Det är viktigt att ta hänsyn till tillgänglighet och placera bänkarna på platser som är lätta för äldre att nå. Säkerhet är en prioritet, så bänkarna bör vara stabila och ergonomiskt utformade för att minimera eventuella risker för äldre som kan ha svårt att sitta eller resa sig (ryggstöd). För att möjliggöra användningen av bänkarna även under kvällar eller nätter, är det viktigt att säkerställa tillräcklig belysning på platsen. Dessutom kan bänkarnas placering främja social interaktion genom att de placeras på platser där människor naturligt samlas.

Äldrevänligt: Fler bänkar i samråd med äldre bidrar till en äldrevänlig kommun genom att säkerställa äldres delaktighet, tillgänglighet och trygghet. Placeringen av bänkarna vid naturliga samlingsplatser främjar social interaktion och skapar en inkluderande miljö. Detta resulterar i en bättre livskvalitet för äldre och en mer trivsamt kommun för alla.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.3	Under sommaren kommer kommunen att ta hand om blommor och planteringar på cirkulationsplatser, gångvägar och i centrum.	SBK	SBK (Gata och Park), KLK (Omdaning-Bro)	2024–2027

Varför: Underhåll av blommor och planteringar på sommaren förbättrar den visuella miljön, främjar social interaktion, ger sinnesfröjd och minskar stress. Det är viktigt för äldre och alla invånare eftersom det skapar en trivsamt och hälsosamt utomhusmiljö som ökar livskvaliteten.

Hur: Genom att kartlägga områden där invånare oftast samlas, såsom centrum. Samt granska cirkulationsplatser som behöver extra uppmärksamhet för att skapa en trygg och välskött känsla i kommunen.

Äldrevänligt: Genom att identifiera platser där invånare, inklusive äldre, samlas och skapar en trygg och välskött miljö i dessa områden, bidrar det till en äldrevänlig kommun genom att skapa platser som är inbjudande och tillgängliga. Äldre personer kan känna sig trygga och välkomna att delta i samhällslivet och umgås med andra. Det främjar också deras fysiska och mentala välmående genom en trivsamt miljö och social interaktion. Sammantaget skapar detta en bättre livskvalitet för äldre och ett mer inkluderande samhälle för alla invånare.

Nr.	Åtgärd	Huvudansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.4	Under vintern kommer större delar av kommunen som invånarna använder att sandas, främst centrum. Liknande åtgärder kommer också att vidtas under hösten när löven faller och ökar risken för halka.	SBK	SBK (Gata och park), ÄON, KLK	2024–2027

Varför: Det är viktigt att sanda centrum och hela kommunen under vintern samt hantera höstens löv för att förhindra halka och minimera riskerna som det kan medföra. Denna åtgärd prioriterar säkerheten och tryggheten för alla invånare, inklusive äldre personer som kan vara mer sårbara för fall och skador i halka.

Hur: För att upprätthålla säkerheten och minska halkrisken i centrum och andra delar i kommunen; som utnyttjas av invånarna kommer det genomföras regelbunden sandning och borttagning av snö under vintern. Under hösten kommer även höstlöven att tas bort för att minska halkrisken. Kommunen säkerställer att dessa åtgärder genomförs effektivt och kommunicerar med invånarna om aktuella förhållanden, vilket skapar en trygg och äldrevänlig miljö. Ett systematiskt tillvägagångssätt kommer att planeras på hur prioriteringen bör se ut.

Äldrevänligt: Genom att hantera halka och säkerställa framkomlighet i kommunen, skapar det en tryggare miljö för äldre. Det möjliggör deras rörlighet, ökar deras självständighet och främjar en bättre livskvalitet genom minskad halkrisk och ökad social interaktion. Detta bidrar till en äldrevänlig och inkluderande kommun.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.5	Det pågår planering och genomförande av parkutvecklingsprojekt både för befintliga och nya parker inom Bro. Äldreperspektivet ska beaktas i det pågående projektet.	SBK	SBK (Gata och park) och KLK (Omdaning-Bro)	2024–2027

Varför: En gemensam samlingsplats är viktig för både äldre och yngre generationer. Den främjar samhällssammanhållning och möjliggör kunskapsdelning och social interaktion. För äldre minskar den också risken för ensamhet och för yngre erbjuder den lärande och berikning samt roliga upplevelser, vilket tillsammans förbättrar livskvaliteten för båda grupperna.

Hur: För att skapa en gemensam samlingsplats för äldre och yngre generationer bör man först identifiera deras behov och intressen. Platsen bör designas med tillgänglighet och säkerhet i åtanke, och det är viktigt att erbjuda varierade aktiviteter och program som intresserar båda grupperna. Tydlig kommunikation om de möjligheter som finns är avgörande, och samarbete med lokala organisationer kan stärka utbudet.

Äldrevänligt: En gemensam samlingsplats som främjar interaktion mellan äldre och yngre generationer skapar en äldrevänlig kommun genom att minska ensamhet, erbjuda en säker och tillgänglig miljö för äldre invånare.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.6	Utökning av parker inom hela kommunen ska utvärderas.	SBK	SBK (Gata och park), KLK, ÄON	2024– 2027

Varför: För att öka tillgången till grönområden och främja hälsa och välbefinnande i kommunen är det viktigt att utvärdera möjligheterna till utökning av parker.

Hur: En utvärdering av parkerna kommer att göras genom att analysera befintliga grönområden, invånarnas behov och potentiella platser för att utveckla nya parker. Därefter kan planer och åtgärder utarbetas för att realisera utökningen av parker inom hela kommunen.

Äldrevänligt: Genom att utöka parkutrymmen skapar kommunen möjligheter för äldre invånare att njuta av utomhusaktiviteter, promenader och sociala möten i en trevlig och trygg miljö. Detta främjar en hälsosam och aktiv livsstil för alla åldersgrupper, inklusive äldre medborgare.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.7	Trottoarkanter som går sönder vid snöröjning kommer att åtgärdas.	SBK	SBK (Gata och park)	2024–2027

Varför: De äldre invånarna i kommunen har uttryckt oro över att trottoarkanter som blir skadade under snöröjningen ofta inte repareras.

Hur: För att lösa problemet kommer kommunen reparera skadade trottoarkanter efter snöröjning. Invånarnas synpunkter kommer att beaktas i den mån det är möjligt. Genom att agera snabbt kommer kommunen skapa en mer äldrevänlig miljö.

Äldrevänligt: Genom att reparera trottoarkanter efter snöröjning skapar kommunen en säkrare och mer tillgänglig miljö för äldre invånare. Det främjar deras rörlighet och minskar risken för olyckor, vilket ökar deras livskvalitet och känsla av trygghet i samhället.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.8	Kommunen kommer att utöka antalet papperskorgar.	SBK	SBK (Gata och park), ÄON, KLK	2024–2027

Varför: Ökad tillgänglighet till papperskorgar främjar en renare miljö, minskar riskerna för nedskräpning och förorening, ökar säkerheten.

Hur: För att öka papperskorgars tillgänglighet kommer kommunen placera dem på strategiska platser, och satsa på att involvera invånare kring placeringarna under den mån som är möjligt.

Äldrevänligt: För äldre invånare bidrar ökad tillgänglighet till papperskorgar till en äldrevänlig kommun genom att minska nedskräpning och främja en renare och mer säker miljö. Dessutom skapar en renare omgivning en trivsamt plats för äldre att vistas, främjar social interaktion och ökar deras välbefinnande och livskvalitet.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.9	Det finns redan några övergångsställen med blinkande ljus, och möjligheten att utöka dessa kommer att granskas.	SBK	SBK (Gata och park), KLK	2024–2027

Varför: Att utöka övergångsställen med blinkande ljus är viktigt för att öka trafiksäkerheten genom att förbättra synligheten för fotgängare och bilister, främja trafikregler och skapa smidigare trafikflöden. Dessutom ökar det tryggheten för fotgängare, särskilt under dåliga ljusförhållanden, och främjar tillgängligheten för alla väganvändare.

Hur: Kommunen kan vidta flera åtgärder för att utöka övergångsställen med blinkande ljus. Först kommer kommunen utvärdera befintliga platser i den mån det är möjligt att identifiera prioriterade områden. Sedan planeras och budgeteras installationen. Efter installationen är det viktigt att informera allmänheten om de nya övergångsställena för att öka deras användning och förbättra trafiksäkerheten.

Äldrevänligt: Att utöka övergångsställen med blinkande ljus är viktigt för en äldrevänlig kommun eftersom det förbättrar trafiksäkerheten för äldre medborgare. Det ökar synligheten och tryggheten när de korsar vägen, vilket är särskilt betydelsefullt för dem med nedsatt rörlighet eller syn.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.10	För att underlätta för äldre personer som använder rollator eller rullstol kommer flera korsningar i kommunen att tillgänglighetsanpassas.	SBK	SBK (Gata och park), KLK	2024–2027

Varför: Det skapar säkerhet, främjar självständighet och följer lagkrav för ett inkluderande samhälle.

Hur: För att tillgänglighetsanpassa korsningar för äldre personer med rollatorer eller rullstolar kan man vidta flera åtgärder. Det inkluderar installation av rampar för enklare förflyttning, säkerställa jämn och halkfri yta, användning av taktila markeringar för synskadade, trafikljus med ljudsignalering och tydlig skyltning.

Äldrevänligt: Tillgänglighetsanpassningar vid korsningar för äldre med rollatorer eller rullstolar skapar en äldrevänlig kommun genom att öka tillgängligheten och säkerheten. Genom att installera rampar, trafikljus med ljudsignalering och taktila markeringar underlättas äldres rörlighet och övergång över vägen. Det främjar självständighet och en hälsosam livsstil genom att skapa en tryggare miljö för promenader. Dessutom bidrar det till social inkludering och efterlevnad av lagkrav.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.11	Tillgänglighet i och runt bostaden.	UBH	ÄON, UBH, SBK	2024–2027

Varför: De flesta äldre bor i vanliga lägenheter och inte i särskilda boenden i Upplands-Brohus hyresbestånd. Därför är det viktigt att göra befintliga lägenheter mer tillgängliga för äldre, så att de kan bo kvar i sina hem så länge som möjligt.

Hur: För att uppnå detta krävs det att befintliga lägenheter anpassas för att bli mer tillgängliga för äldre invånare. Detta kan inkludera installation av tillgänglighetsanpassade badrum, ramper och bredare portdörrar för att underlätta rörelse.

Äldrevänligt: Genom att göra både lägenheterna och deras omgivningar mer tillgängliga kan kommunen möjliggöra kvarboende för äldre invånare. Detta är viktigt eftersom många äldre önskar att fortsätta bo i sina hem så länge som möjligt, vilket främjar deras välbefinnande och självständighet.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.12	Mötesplatser i närmiljö	UBH	ÄON, UBH, SBK, KLK	2024–2027

Varför: Äldre kan uppleva ofrivillig ensamhet, vilket kan ha negativa effekter på deras välbefinnande. Därför är det viktigt att skapa möjligheter för äldre att komma ut ur sina bostäder och träffa andra människor för att motverka den sociala ensamheten.

Hur: För att möjliggöra detta är det nödvändigt att skapa trivsamma och skuggiga platser i bostadsområden där äldre kan mötas för rekreation och socialt umgänge.

Äldrevänligt: Genom att skapa mötesplatser i närmiljön ger kommunen äldre invånare möjlighet att delta i sociala aktiviteter och bygga meningsfulla relationer med andra. Detta kan bidra till att minska känslan av ofrivillig ensamhet och främja en mer aktiv och hälsosam åldrandeprocess.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.13	Trygghet i bostadsområdet	UBH	ÄON, UBH, KLK	2024–2027

Varför: Äldre kan uppleva otrygghet när de går ut, särskilt när mörkret faller. För att öka tryggheten och säkerheten för äldre är det viktigt att identifiera och åtgärda brister i bostadsområdet.

Hur: För att uppnå detta genomförs trygghetsvandringar där otrygga platser i bostadsområdet identifieras. Därefter vidtas åtgärder för att åtgärda de konstaterade bristerna och öka tryggheten för äldre invånare, såsom förbättrad belysning, ökad synlighet och ökad närvaro av exempelvis grannsamverkan.

Äldrevänligt: Genom att förbättra tryggheten i bostadsområdet skapar kommunen en mer äldrevänlig miljö där äldre invånare känner sig säkra och trygga när de vistas utomhus, även när det är mörkt. Detta kan bidra till att öka deras självständighet och möjlighet att delta i samhället utan att känna rädsla.

10.3 Medborgardeltagande och sysselsättning

Ett av fokusområdena inom handlingsplanen är medborgardeltagande och sysselsättning. Det innebär enligt Upplands-Bros definition att skapa möjligheter för äldre medborgare att aktivt delta i samhället genom olika sysselsättningar och engagemang. Det handlar om att erbjuda möjligheter för äldre att delta samhällsprojekt och att främja deras deltagande i arbetslivet och volontärarbete. Genom att skapa en äldrevänlig miljö för medborgardeltagande och sysselsättning främjas äldres delaktighet och bidrag till samhället.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.1	Äldre innehar och kommer fortsätta att ha tillgång till att ta del av rapporter och delta i det kommunala pensionärsrådet.	KF	KLK	2024–2027

Varför: Det är viktigt att äldre har tillgång till rapporter och kan delta i det kommunala pensionärsrådet eftersom det främjar deras delaktighet i samhället och främjar öppenhet och inkludering i samhällsprocesser.

Hur: Äldre har tillgång till rapporter och kan delta i det kommunala pensionärsrådet genom att försäkra att information är tillgänglig och att möjligheter till engagemang är tydliga och tillgängliga för dem. Detta

kan uppnås genom att tillhandahålla rapporter i lättillgängliga format och genom att ordna möten och evenemang som är anpassade till äldres behov och preferenser. De äldre önskar att ha samråd under dessa möten och inte endast få information, därför kommer det att ses över för att skapa de möjligheterna. På så sätt kan äldre medborgare aktivt delta i och vara en del av samhällsutvecklingen.

Äldrevänligt: Att ge äldre möjlighet att delta i det kommunala pensionärsrådet och ha tillgång till rapporter är viktigt för att skapa en äldrevänlig kommun. Det ökar deras deltagande och de äldre känner sig en del av samhällsutvecklingen.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.2	Möjligheterna för kommunpolitikerna att årligen möta invånarna kommer att ses över för alla nämnder.	KF	ÄON, KFN, SBK, UK, SN	2024–2027

Varför: Genom dessa möten främjas demokrati och medborgarmedverkan. Dessutom underlättar sådana möten problemlösning genom att politikerna får insikt i invånarnas utmaningar och behov. De kan även dra nytta av invånarnas idéer för samhällsutveckling, och samtidigt byggs förtroende och starkare relationer mellan politikerna och medborgarna. Det är en viktig del av den lokala demokratin.

Hur: För att årliga möten mellan kommunpolitiker och invånare ska ske i en kommun, kan man arrangera öppna möten, dialogforum, invånarundersökningar, stadsdelsmöten, tematiska workshops och använda digitala plattformar. Tydlig kommunikation om tid och plats är avgörande för

att uppmuntra deltagande. Stora scenen i Kulturhuset bör prioriteras, vilket gör det enklare att kommunicera och informera invånarna fysiskt.

Äldrevänligt: Årliga möten mellan kommunpolitiker och invånare kan göra kommunen äldrevänlig på flera sätt. Genom dialog och insyn kan äldre medborgare framföra sina behov och prioriteringar.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.3	Möjligheter till volontärarbete för äldre.	ÄON	ÄON (förebyggandeenheten)	2024–2027

Varför: Volontärarbete för äldre i en äldrevänlig kommun främjar social integration, aktivt åldrande, minskar beroende av vård för den som får besök, och ger samhället värdefull kompetens och erfarenhet.

Hur: För att skapa volontärarbeten i kommunen, börjar kommunen med att identifiera behoven och möjligheterna. Definierar tydliga mål och roller för volontärerna, rekrytera dem genom annonsering och kommunikation av projektets syfte, och se till att de får nödvändig utbildning och stöd. Kommunen bör också etablera rutiner för rapportering och utvärdering av volontärprojektet för att säkerställa dess effektivitet.

Äldrevänligt: Genom volontärarbete i en äldrevänlig kommun främjas inkludering bland äldre invånare samtidigt som det uppmuntrar aktivt åldrande. Det skapar en känsla av gemenskap och delaktighet, motverkar social isolering och uppmuntrar äldre att fortsätta vara aktiva och engagerade i samhället.

10.4 Kommunikation och information

Ett av fokusområdena inom handlingsplanen är kommunikation och information. Det innebär enligt Upplands-Bros definition att skapa möjligheter för äldre medborgare att aktivt delta i samhället, genom ökad tillgång till information och kommunikationsmöjligheter. Det handlar om att erbjuda äldre invånare bättre tillgång till samhällsinformation, samhällsprojekt samt att främja deras möjligheter att kommunicera och delta i informationsutbyte. Genom att skapa en äldrevänlig miljö för kommunikation och information främjas äldres delaktighet och bidrag till samhället.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.1	Kommunen kommer att samarbeta med pensionärsföreningar för att skapa en gemensam broschyr med syftet att nå ut till invånare som är ofrivilligt ensamma.	ÄON	ÄON och KLK	2024–2025

Varför: Denna åtgärd är av betydelse eftersom den syftar till att förbättra livskvaliteten för de äldre och minska risken för ensamhet. Genom att erbjuda kontaktuppgifter till både kommunen och pensionärsföreningar gör Upplands-Bro det lättare för dem att hitta stöd och gemenskap, samtidigt som kommuner främjar ett mer sammanhållet och inkluderande samhälle.

Hur: För att genomföra denna åtgärd, samarbetar kommunen med pensionärsföreningar för att samla kontaktuppgifter. Kommunen skapar en tydlig broschyr som inkluderar kommunens och föreningarnas information. Denna broschyr distribueras till de äldre, antingen via post, Vård- och omsorgsboende eller äldreomsorg. Genom samarbete och effektiv kommunikation kan kommunen bättre nå ut till de äldre och förbättra deras livskvalitet.

Äldrevänligt: Denna åtgärd bidrar till en äldrevänlig kommun genom att erbjuda enklare tillgång till stöd och gemenskap. Genom en tydlig broschyr med kontaktuppgifter till både kommunen och äldreorganisationer, kan de äldre lättare hitta de tjänster de behöver och delta i sociala aktiviteter. Det främjar kommunikation och delaktighet, vilket i sin tur skapar en mer stöttande och inkluderande miljö för de äldre invånarna.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.2	Kommunen kommer i samråd med äldre invånare förbättra hemsidan och göra den mer användarvänlig.	ÄON	KLK (kommunikations-enheten), ÄON	2024–2025

Varför: Det är viktigt att samarbeta med äldre invånare för att förbättra hemsidan eftersom det säkerställer att den blir anpassad efter deras behov, vilket gör det lättare för dem att få tillgång till viktig information och tjänster. Det främjar också digital inkludering och delaktighet bland de äldre i samhället.

Hur: För att göra detta samarbete framgångsrikt, kommer kommunen engagera äldre invånare genom att hålla möten där de kan dela sina synpunkter och behov. Dessa insikter används sedan för att anpassa hemsidan genom att förbättra navigeringen, användarvänligheten och innehållet.

Äldrevänligt: Genom att samarbeta med äldre invånare för att förbättra hemsidan, blir det enklare för dem att få tillgång till viktig information och tjänster online. Det ökar deras delaktighet och minskar den digitala klyftan, vilket tillsammans skapar en äldrevänlig kommun med en mer tillgänglig och inkluderande digital miljö för de äldre invånarna.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.3	Kommunen kommer att utvärdera möjligheterna att erbjuda utbildning för äldre medborgare om hur de kan navigera på kommunens hemsida.	ÄON	KLK (kommunikations-enheten), ÄON	2024–2027

Varför: Det är viktigt eftersom detta hjälper äldre medborgare att bli mer självständiga när de använder kommunens webbplats. Det minskar också den digitala klyftan och säkerställer att de kan få tillgång till viktig information och tjänster online.

Hur: Kommunen planerar att erbjuda utbildningssessioner för äldre medborgare om hur de kan navigera på kommunens hemsida. Dessa sessioner kommer att vara anpassade för att lära ut grundläggande webb navigationsfärdigheter och användning av kommunens webbplats.

Äldrevänligt: Genom att erbjuda utbildning om webb navigation för äldre invånare ökar kommunen äldre medborgares digitala kompetens, vilket främjar självständighet och minskar den digitala klyftan. Det leder till en äldrevänlig kommun med ökad delaktighet i samhället och användning av kommunens digitala resurser.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.4	Kommunen kommer att undersöka möjligheterna att skicka ut information till äldre invånare om ämnen som berör dem vid fyllda 70 år.	ÄON	KLK (kommunikations-enheten), ÄON	2024–2027

Varför: Det är viktigt eftersom det säkerställer att äldre invånare har tillgång till relevant information som påverkar deras liv, hälsa och välbefinnande.

Hur: För att göra detta kommer kommunen att etablera en informationsdistribution som omfattar e-post, postutskick och digitala plattformar. Informationen kommer att utformas för att vara tydlig och lättförståelig för kommunens äldre invånare. Genom samarbete med pensionärsföreningar och hemtjänstutförare kommer kommunen att identifiera aktuella ämnen och säkerställa att informationen når de äldre invånarna på ett sätt som är tillgängligt och relevant för dem.

Äldrevänligt: Genom att distribuera information till äldre invånare ökar kommunen medvetenheten om relevanta ämnen, vilket möjliggör bättre beslutstagande, främjar delaktighet och minskar otrygghet. Det skapar en äldrevänlig kommun som främjar välbefinnande och trygghet bland de äldre medborgarna.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.5	För att bibehålla ett långsiktigt perspektiv på att vara en kommun som främjar äldres välbefinnande, har en särskild kategori skapats i kommunens verktyg för budget- och verksamhetsuppföljning, med namnet "Äldrevänlig kommun". Detta görs för att underlätta delårsuppföljningar.	ÄON	ÄON, KLK, SBK, KFN, UBH, UK	2024–2027

Varför: Genom att använda denna kategori synliggörs vilka aktiviteter som pågår för äldre i kommunen och ger en översiktlig bild av statusläget för arbetet.

Hur: En ny åtgärd har implementerats genom införandet av en specifik tagg med namnet "Äldrevänlig kommun". Chefer från olika avdelningar och enheter har nu möjlighet att använda denna tagg vid utförande av aktiviteter enligt handlingsplanen eller andra insatser som syftar till att främja en äldrevänlig kommun.

Äldrevänligt: Genom att införa taggen "Äldrevänlig kommun" och involvera chefer från olika avdelningar möjliggörs ett mer samordnat och transparent arbetssätt för äldrevänliga åtgärder.

Nr.	Åtgärd	Huvud-ansvarig	Andra berörda nämnder och bolag	År
1.6	Äldreperspektivet kommer att klargöras och framhävas för alla nämnder och enheter inom kommunen.	KS + ÄON	KLK, SBK, KFN	2024– 2027

Varför: Äldreperspektivet tydliggörs för alla nämnder och enheter i kommunen för att säkra rättvisa beslut, anpassade tjänster och förbättrad livskvalitet för äldre invånarna. Detta kommer även medföra långsiktig planering för demografiska förändringar samt effektiv resursanvändning

Hur: Genom att projektledaren besöker alla nämnder och förklarar för nämnderna vad äldreperspektivet innebär och hur kommunen kan tillsammans arbeta framåt för att tillfredsställa kommunens invånare.

Äldrevänligt: Detta bidrar till en Äldrevänlig kommun för att kunskapen och delaktigheten hos nämnderna och enheterna blir bredare och tydligare.

10.5 Planering och uppföljning för Äldrevänlig kommun

Äldre- och omsorgsnämnden är ansvarig för att implementera handlingsplanen för en äldrevänlig kommun och har därmed ansvaret för att följa upp och utvärdera handlingsplanen enligt den process som fastställts av kommunstyrelsen. Handlingsplanen översätter identifierade fokusområden till konkreta åtgärder, inklusive ansvarsområden för respektive nämnd och kontor. Det förväntas att samtliga kontor tertialvis rapporterar resultaten av sitt arbete med att uppfylla de fastställda målen till projektledaren för att sedan sammanställa till kommunstyrelsen. De planerade åtgärderna, initierade av respektive kontor, förväntas att genomföras inom deras tilldelade budgetramar och ska detaljeras i budgetunderlagen för respektive kontor.

Som en del av denna process förväntas enheterna följa upp med en kort rapport som beskriver den genomförda åtgärden och tillhandahåller relevant information om den. De rapporterna som kommer in under tertialuppföljningar och verksamhetsberättelse sammanfattas och skickas därefter vidare till äldre- och omsorgsnämnden (ÄON). En årlig sammanställning av åtgärderna för en Äldrevänlig kommun presenteras i samband med verksamhetsberättelserna till kommunstyrelsen (KS).


Äldre- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen genomför årligen en ordinarie uppföljning av handlingsplanen. Vid behov revideras handlingsplanen, och det genomförs även en fysisk uppföljning med invånare över 65 år två år efter att handlingsplanen har antagits av nämnden enligt WHO:s krav.

10.6 Vision 2040

Visionen för en Äldrevänlig kommun i Upplands-Bro år 2040 är att det finns en livlig och aktiv atmosfär i kommunen, där människor i alla åldrar kan trivas och leva ett meningsfullt och aktivt liv.

Genom att arbeta med handlingsplanen för att bli en mer äldrevänlig kommun strävar kommunen efter att skapa en miljö där både äldre och yngre generationer kan känna sig trygga, uppskattade och delaktiga.

Genom att utöka parker, förbättra tryggheten, genomföra tillgänglighetsanpassningar och främja social delaktighet strävar kommunen efter att skapa en kommun där människor kan njuta av utomhusaktiviteter, gemenskap och samvaro. Genom att erbjuda gemensamma broschyrer och andra resurser för att motverka ofrivillig ensamhet vill kommunen arbeta för att bygga en samhällskultur där ingen känner sig ofrivilligt ensam. Denna vision för 2040 strävar efter att skapa en hållbar och inkluderande miljö där alla invånare, oavsett ålder, ges möjlighet att leva ett gott liv och bidra till kommunens gemensamma framtid.



Mustafa Latif
Projektledare för Äldrevänlig kommun

10.7 Referenslista

FN. Agenda 2030 och de globala målen. FN-info. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda2030-och-de-globala-malen/1>

Globala målen. Om de globala målen. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>

Globala målen. Mål 3: Hälsa och välbefinnande. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/>

Globala målen. Mål 5: Jämställdhet. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-5-jamstalldhet/>

Globala målen. Mål 10: Minskad ojämlikhet. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-10-minskad-ojamlikhet/>

Globala målen. Mål 11: Hållbara städer och samhällen. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-11-hallbara-stader-och-samhallen/>

WHO. (1 oktober 2022). "Ageing and Health". Hämtad från: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>

World Health Organization. Combatting ageism. [31 mars 2023]; tillgänglig från: <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/demographic-change-and-healthy-ageing/combating-ageism>

World Health Organization. Global strategy and action plan on ageing and health. Geneva: World Health Organization; 2017. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.